

ЛЮТИЙ В. В.,
здобувач кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

УДК 343.9

НАУКОВА РОЗРОБЛЕНІСТЬ ПИТАННЯ ПРОТИДІЇ НЕЗАКОННИМ ЗАВОЛОДІННЯМ ТРАНСПОРТНИМИ ЗАСОБАМИ, ВЧИНЕНИМ ОРГАНІЗОВАНИМИ ГРУПАМИ

У статті досліджується стан і перспективи наукових розробок у сфері протидії незаконним заволодінням транспортними засобами, вчиненим організованими групами.

Ключові слова: наукове дослідження, незаконне заволодіння транспортним засобом, організована група, протидія.

В статье исследуются состояние и перспективы научных разработок в сфере противодействия незаконным завладениям транспортными средствами, совершаемым организованными группами.

Ключевые слова: научное исследование, незаконное завладение транспортным средством, организованная группа, противодействие.

The article examines the state and prospects of scientific developments in the field of combating illegal seizure of vehicles, committed by organized groups.

Key words: scientific research, illegal seizure of vehicles, organized group, counteraction.

Постановка проблеми. Протидія незаконним заволодінням транспортними засобами (далі – ТЗ) завжди була пріоритетним напрямом діяльності держави та її правоохоронних органів. Сьогодні у зв'язку з надзвичайною суспільно-політичною ситуацією, що склалась у країні, загостренням криміногенної обстановки й системними провокаціями з боку іноземних громадян на південному сході України [1], а також в умовах збройних конфліктів цей напрям діяльності набуває особливого значення. Кризові процеси в державі створюють підґрунтя для формування злочинних груп, які вчинюють незаконні заволодіння ТЗ, у результаті чого все частіше злочинні дії осіб набувають ознак організованого характеру.

Аналіз останніх публікацій. Аналіз наукових досліджень вітчизняних учених В.П. Бахіна, О.М. Брисковської, В.О. Гапчича, Ю.Ф. Іванова, Д.О. Карабанова, О.В. Карася, В.М. Ковбаси, П.П. Луцюка, В.А. Мисливого, Б.Ф. Мицака, О.О. Мороза, А.О. Михайличенка, С.Є. Петрова, Н.О. Попової, Д.А. Патрелюка, І.В. Пшеничного, Є.В. Скрипи, Д.В. Стрельченка, О.Л. Христова, Р.В. Шупаківського, В.В. Ємельяненка та інших, що були проведені після отримання Україною незалежності, свідчить про відсутність достатніх теоретичних розробок у сфері протидії незаконним заволодінням ТЗ, вчиненим організованими групами. Юридичному аналізу й методиці розслідування злочинів, вчинених організованими злочинними групами, присвячено велику кількість наукових робіт, зокрема монографії та навчальні посібники С.С. Босхолова, Г.А. Зоріна, О.В. Танкевича, Б.М. Нурґлієва, А.Я. Терешонока, К.О. Чаплинського та інших авторів. Крім того, у періодичних виданнях було опубліковано багато статей, присвячених окремим питанням кримінально-правової боротьби зі злочина-

ми, вчиненими організованими злочинними групами. Проте поза сферою вивчення залишається більшість питань протидії незаконним заволодінням ТЗ, вчинюваних організованими групами. Особливою спробою наукового вирішення проблем у зазначеному напрямі стала праця Д.В. Стрельченка (2008 р.), що торкається лише загальних основ виявлення та розслідування незаконного заволодіння ТЗ, вчиненого організованими групами.

Однак складні й багатогранні процеси реформування системи кримінальної юстиції останнього часу позначились новелами в таких питаннях: побудови нової системи та структури правоохоронних органів; правового закріплення нових інститутів кримінального судочинства; прийняття відомчих правових актів, що регулюють діяльність посадових осіб із протидії незаконним заволодінням ТЗ, у тому числі вчиненим організованими групами; зміни повноважень працівників органів внутрішніх справ, що здійснюють протидію досліджуваним злочинам; запровадження нових форм організації їх роботи, а також методів діяльності тощо. Стрімкість зазначених змін обумовлює потребу практичних підрозділів органів внутрішніх справ у забезпеченні їх діяльності науковими розробками, які відповідатимуть чинному законодавству й сучасному стану правоохоронної системи органів держави.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз стану наукових досліджень у сфері протидії незаконним заволодінням транспортними засобами, вчиненим організованими групами, а також визначення перспективних напрямів наукових розробок щодо цієї проблематики.

Результати дослідження. Загальні проблеми протидії незаконним заволодінням ТЗ в різні часи були відображені в працях багатьох вітчизняних і зарубіжних учених. Водночас у науковій юридичній літературі відсутні монографічні роботи щодо комплексного дослідження протидії незаконним заволодінням ТЗ, вчиненим організованими групами. Проте це не означає, що вказаній проблематиці не приділялась увага. Окремі питання розглядаються в межах суміжних проблем у теорії адміністративного та кримінального права, кримінології, криміналістики, кримінального процесу, оперативно-розшукової діяльності. Так, кримінально-правові й кримінологічні аспекти проблеми досліджували такі вітчизняні науковці, як Л.М. Давиденко, В.А. Звіряка [2], Ю.Ф. Іванов [3], В.А. Мисливий [4], а також зарубіжні автори, Г.А. Аванесов [5], В.П. Бахін [6], М.Т. Задояний [7], Л.М. Кісілевська [8] та інші. У більшості праць цих фахівців розглядалися кримінально-правові й кримінологічні проблеми забезпечення діяльності органів досудового розслідування та підрозділів карного розшуку щодо протидії корисливим злочинам проти власності, окремі положення яких можуть бути застосовані до незаконних заволодінь ТЗ. Ці розвідки становлять теоретичну основу дослідження протидії незаконним заволодінням ТЗ, які вчиняються організованими групами. Належно оцінюючи внесок названих учених, зазначимо, що їхні роботи мають загальний характер і належать переважно до періоду кінця 80-х – початку 90-х рр. ХХ ст., а тому не можуть розкрити сучасні особливості вказаних злочинів.

Останнім часом кримінально-правові й кримінологічні аспекти протидії незаконним заволодінням ТЗ було висвітлено в докторській дисертації В.А. Мисливого (2006 р.) [4] та кандидатських дисертаціях В.В. Ємельяненка (2009 р.) [9], Ю.Ф. Іванова (1999 р.) [3], І.В. Пшеничного (2000 р.) [10], Р.В. Щупаківського (2013 р.). Можна назвати також дисертаційні роботи таких російських авторів, які вивчали цю тематику, як Л.Р. Аветісян (2009 р.) [11], О.В. Бахарев (2008 р.), Ю.С. Белік (2004 р.), А.С. Клімов (2009 р.) [12], Р.В. Колесніков (2011 р.) [13], О.В. Комаров (2008 р.) [14], С.В. Краснобаєв (2007 р.), М.М. Невський (2003 р.), М.С. Сорокун (2009 р.) [15], О.О. Щербаков (2006 р.).

Так, В.А. Мисливий, дослідивши теоретичні проблеми кримінальної відповідальності за злочини проти безпеки дорожнього руху й експлуатації транспорту, дійшов висновку, що визначення родового та видового об'єктів злочинів проти безпеки дорожнього руху й експлуатації транспорту дозволяє класифікувати злочини проти безпеки дорожнього руху залежно від видів і способу злочинної діяльності суб'єктів [4, с. 27, 31]. Результатом дисертації В.В. Ємельяненка стало вдосконалення наукової позиції, відповідно до якої насильницьке заволодіння чужим ТЗ необхідно вважати закінченим не з моменту застосування насильства, а з моменту, коли винний вчинив протиправне вилучення ТЗ [9, с. 5].

Ю.Ф. Іванов у загальнотеоретичному й конкретно-практичному напрямі здійснив розгорнутий аналіз причин та умов, які детермінують вчинення досліджуваних злочинів, і спробував розробити теоретичні й практичні пропозиції щодо профілактики злочинних посягань на власність, предметом яких є автотранспортні засоби, у ринкових умовах [3, с. 5].

Проблему крадіжок і незаконного обігу автотранспортних засобів висвітлював І.В. Пшеничний. Науковець з'ясував причину сучасного стану цієї проблеми в Україні: у його праці показано механізми скоєння цього виду злочину, проаналізовано діяльність роботи правоохоронних органів у цьому напрямі, на основі чого викладено конкретні пропозиції щодо поліпшення роботи правоохоронних органів у сфері запобігання викраденню й контрабанді автомобілів [10, с. 9].

А.С. Клімов провів комплексний кримінально-правовий та кримінологічний аналіз викрадень ТЗ, які вчиняються організованими злочинними групами, і розробив рекомендації, спрямовані на попередження вказаних злочинів [12].

Наукова значимість дослідження, проведеного М.С. Сорокуном, полягає в тому, що в його роботі надано рекомендації щодо посилення захисту прав потерпілих від вчинення неправомірного заволодіння ТЗ [15, с. 7–8].

Праці зазначених фахівців у галузі кримінології складають основу дослідження криміналістичної характеристики незаконних заволодінь ТЗ, вчинених організованими групами, зокрема й таких її елементів, як особливості кримінально-правової кваліфікації, окремі елементи кримінологічної характеристики, а також окремі питання протидії вказаним злочинам.

Адміністративно-правові аспекти протидії незаконному обігу ТЗ серед інших наукових праць було висвітлено також у дисертації О.В. Карася [16]. Головними здобутками означеної праці стали визначення адміністративно-правового режиму реєстрації ТЗ, обґрунтування необхідності введення в науковий обіг теоретичної дефініції «незаконний обіг ТЗ» та необхідності прийняття єдиного законодавчого акта про обіг ТЗ на основі нормативної моделі, запропонованої автором з огляду таку на періодизацію існування ТЗ: виникнення (виробництво або ввезення в Україну), реалізація, реєстрація, експлуатація, утилізація (знищення або вивезення з України) [16, с. 4–5].

Наукові здобутки вченого дозволили нам усвідомити особливості адміністративно-правового режиму реєстрації ТЗ та використати їх для пошуку шляхів покращення інформаційного-технічного забезпечення слідчих, оперативних працівників органів внутрішніх справ, патрульної поліції.

Кримінально-процесуальним і криміналістичним аспектам розслідування незаконного заволодіння ТЗ останнім часом присвячено низку дисертаційних робіт вітчизняних учених Д.О. Карабанова (2011 р.) [17], В.М. Ковбаси (2012 р.) [18], Д.А. Патрелюка (2014 р.), В.І. Перкіна (2003 р.) [19], С.Є. Петрова (2010 р.) [20], Є.В. Скрипи (2010 р.) [21], а також російських дослідників М.О. Берестньова (2010 р.) [22], Н.Г. Ломакіної (2008 р.) [23], Б.В. Псарьової (2003 р.), С.М. Скібіна (2007 р.), О.В. Солодкого (2004 р.), С.М. Сухова (2007 р.).

В.М. Ковбаса, досліджуючи питання тактичного забезпечення розслідування незаконних заволодінь ТЗ, вчинених злочинними угрупованнями, уперше сформулював і розкрив зміст поняття тактичного забезпечення досудового розслідування, визначив систему засобів тактичного забезпечення розслідування незаконних заволодінь ТЗ, серед яких виокремив тактичний прийом, тактичну комбінацію, тактичну операцію, тактичну рекомендацію, тактичне рішення тощо [18, с. 9–10].

В.І. Перкін уперше у вітчизняній криміналістиці обґрунтував теоретичні основи організації й проведення таких тактичних операцій, як «установлення викраденого при вбивстві», «виявлення та вилучення майна, яким заволоділи злочинці в результаті вбивства», «доказування приналежності потерпілим об'єктів, вилучених в обвинувачуваних (підозрюваних) у вбивстві», «викриття злочинців за допомогою вилучених у них предметів, які раніше належали потерпілим», під час розслідування вбивств, поєднаних із заволодінням матеріальними цінностями [19, с. 4].

У дисертації С.Є. Петрова було проведено аналіз комплексу проблем розслідування незаконного заволодіння ТЗ; учений дійшов висновку, що під час розкриття незаконного заволодіння автотранспортним засобом працівник карного розшуку повинен встановлювати й перевіряти на причетність до легалізації конкретно визначене коло осіб [20, с. 14–15].

С.В. Скрипа вперше визначив поняття незаконної легалізації автотранспорту, а також виявив роль оперативно-розшукової діяльності в доказуванні зазначених злочинів і розкрив особливості використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності для отримання доказів у справах про закінчені злочини [21, с. 4].

М.О. Берестньов сформулював та обґрунтував низку пропозицій щодо методичного забезпечення розслідування кримінальних справ за фактами розбійних нападів на автошляхах поза населеними пунктами, вчинених організованими злочинними групами [22].

У ході проведення дисертаційного дослідження Н.Г. Ломакіна виявила закономірності способу незаконного заволодіння ТЗ, який розглядається як складова (центральна) частина фізичної діяльності суб'єкта злочину [23, с. 12].

Вагомий внесок у вирішення окресленої проблеми зробила Б.В. Псарьова. Розглядаючи проблемні питання корисливих злочинів щодо водіїв автотранспорту, пасажирів і вантажів, які перевозяться, вона виявила й дослідила загальні та специфічні способи й ознаки посягань на водіїв автотранспорту, пасажирів і вантажі, які перевозяться («захоплення», «перехоплення» та комбінований спосіб), а також сліди, що залишаються після вчинення злочину кожним із наведених способів.

Дослідження вчених у галузі криміналістики та кримінального процесу дають змогу усвідомити загальні положення організації й тактики встановлення та розшуку осіб, які вчинили незаконні заволодіння ТЗ, а також розслідування зазначених злочинів. Оперативно-розшукові аспекти протидії злочинам, пов'язаним із ТЗ, у 70–80-х рр. ХХ ст. знайшли своє відображення в роботах таких науковців, як Е.С. Ажиба, А.В. Арендаренко, І.Н. Гагарін, Г.С. Галкін, В.А. Запорожець, М.С. Глошапов, В.Ф. Загуляєв, Н.Т. Катенкарь, Ф.Х. Кульмашев, В.С. Пенкін та інші. Праці вказаних авторів дозволили проаналізувати й визначити теоретичні положення щодо організації та тактики оперативно-розшукової протидії досліджуваному злочинам. Більшість цих розвідок охоплювали теоретичні розробки щодо двох складів злочинів, які на тлі розвитку автомобілебудування були найпоширенішим криміногенним явищем (крадіжки ТЗ та угону ТЗ), а також пов'язаних із ними крадіжки речей із ТЗ та автозапчастин. Однак під час проведення досліджень із названої тематики поза увагою авторів залишились організаційно-тактичні аспекти проведення оперативно-розшукових заходів щодо незаконних заволодіннь ТЗ, вчинених організованими групами, оскільки, по-перше, злочини цього виду мали поодинокий характер, по-друге, правовий підхід держави до визначення організованої групи тоді мав інше значення.

Протягом останнього часу оперативно-розшукові аспекти протидії незаконним заволодінням ТЗ було висвітлено в дослідженнях українських учених, серед яких найвагоміший внесок зробили О.М. Брисковська (2012 р.) [24], В.О. Гапчик (2014 р.) [25], Б.Ф. Мицак (2010 р.) [26], О.О. Мороз (1999 р.) [27], Н.О. Попова (2014 р.) [28], Д.В. Стрельченко (2008 р.) [29], О.Л. Христов (2010 р.) [30].

Дослідження О.О. Мороза сьогодні не відображає сучасний стан протидії незаконним заволодінням ТЗ, зокрема й вчинюваним організованими групами. Більше того, положення нормативно-правової бази, деякі організаційно-тактичні питання, окремі науково-технічні досягнення із часу проведеного ним дослідження зазнали змін та, відповідно, не були враховані в його роботі.

Значний внесок у наукову розробку досліджуваної проблеми зробив Д.В. Стрельченко, який, визначаючи дії з підготовки неправомірних заволодіннь автомобілями, зауважив, що в низці випадків під час вчинення розбійних нападів на водіїв інформація щодо автомобіля, характеру його вантажу й маршруту проходження може передаватись членам організованої злочинної групи [29, с. 8]. Проте ми не згодні з позицією автора в частині ствердження, що лише автомобіль викликає зацікавленість у зловмисників. На нашу думку, варто вести мову

також про незаконне заволодіння ТЗ, вчинене організованою групою, з метою розкрадання вантажу, що перевозиться в ньому. У цьому разі автомобіль може виступати лише «додатковим предметом посягання». У зв'язку із цим злочинці здійснюють інші підготовчі дії: збирають інформацію не про характеристику ТЗ (рік випуску, колір, модель тощо), а про обставини, які стосуються його вмісту, можливість зупинки ТЗ в безлюдному місці на певний час, наявність охорони вантажу, озброєність водіїв та охорони тощо.

Висновки. Прийняття Кримінального процесуального кодексу України від 13 квітня 2012 р. № 4652-VI, Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України» від 13 квітня 2012 р. № 4652-VI, Закону України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 р. № 580-VIII, а також видання Указу Президента України «Про стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» від 12 січня 2015 р. № 5/2015, Указу Президента України «Про Стратегію реформування судостою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 рр.» від 20 травня 2015 р. № 276/2015 та інших нормативно-правових актів зумовило низку органічних організаційно-функціональних змін у правоохоронних органах, організації та тактиці їхньої діяльності загалом і протидії незаконним заволодінням транспортними засобами зокрема.

Результати наукових досліджень учених різних галузей юридичної науки та тих, хто займається проблемами протидії злочинам, пов'язаним із незаконними заволодіннями ТЗ, містять багато значущих теоретичних положень. Водночас вони не вичерпують усю складність проблеми, а скоріше створюють підґрунтя для подальшого її дослідження. Адже чимало праць зазначених авторів стосувались радянського законодавства, базувались на емпіричних даних минулих десятиліть, не враховували змін у теорії адміністративного й кримінального права, кримінології, криміналістики, кримінального процесу, оперативного-розшукової діяльності та законодавстві, а також тенденції в правовій політиці держави.

Тому можна зробити висновок, що результати наукових досліджень, які було проведено в минулі роки, лише фрагментарно залишаються актуальними нині та висвітлюють окремі аспекти протидії незаконним заволодінням ТЗ.

Список використаних джерел:

1. Про негайне роззброєння незаконних збройних формувань в Україні : Постанова Верховної Ради України від 1 квітня 2014 р. № 1174-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1174-18>.
2. Звіряка В.А. Кримінальна відповідальність за угон транспортних засобів, попередження угонів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; виправно-трудове право» / В.А. Звіряка. – К., 1999. – 18 с.
3. Іванов Ю.Ф. Боротьба із злочинними посяганнями на власність, предметом яких є автотранспортні засоби (кримінально-правові і кримінологічні аспекти) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / Ю.Ф. Іванов. – К., 1999. – 18 с.
4. Мисливий В.А. Злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту (кримінально-правове та кримінологічне дослідження) : автореф. дис. ... докт. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / В.А. Мисливий. – К., 2005. – 40 с.
5. Аванесов Г.А. Криминология / Г.А. Аванесов. – М. : Академия МВД СССР, 1984. – 235 с.
6. Бахин В.П. Расследование угона автотранспортных средств : [учеб. пособие] / В.П. Бахин. – Омск : Омская ВШ МВД СССР, 1969. – 101 с.
7. Задоянный М.Т. Криминологическая характеристика и профилактика краж и угон автотранспортных средств органами внутренних дел : автореф. дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Уголовное право и криминология; исправительно-трудовое право» / М.Т. Задоянный. – М., 1991. – 26 с.
8. Киселевская Л.М. Криминологические основы предупреждения органами внутренних дел краж и угон автотранспортных средств : дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 /

Л.М. Киселевская. – М., 1981. – 245 с. ; Киселевская Л.М. Характеристика краж и угонов автотранспортных средств / Л.М. Киселевская. – М. : ВНИИ МВД СРСР, 1980. – 52 с.

9. Ємельяненко В.В. Кримінальна відповідальність за незаконне заволодіння транспортним засобом : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / В.В. Ємельяненко. – Х.в, 2009. – 16 с.

10. Пшеничний І.В. Організована транснаціональна злочинність і роль правоохоронних органів у протидії їй : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / І.В. Пшеничний. – К., 2000. – 16 с.

11. Аветисян Л.Р. Неправомерное завладение автомобилем или иным транспортным средством без цели хищения: уголовно-правовые и криминологические аспекты : автореф. дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право» / Л.Р. Аветисян. – Уфа, 2009. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lawtheses.com/nepravomernoe-zavladenie-avtomobilem-ili-inym-transportnym-sredstvom-bez-tseli-hischeniya-ugolovno-pravovye-i-kriminologi-1>.

12. Климов А.С. Уголовно-правовая и криминологическая характеристика хищений транспортных средств, совершаемых организованными преступными группами : автореф. дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право» / А.С. Климов. – М., 2009. – 32 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.muh.ru/.Docs/content/09_04_30_Klimov.doc.

13. Колесников Р.В. Уголовно-правовые и криминологические аспекты борьбы с угонами и хищениями транспортных средств : автореф. дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право» / Р.В. Колесников. – М., 2011. – 30 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://law.edu.ru/book/book.asp?bookID=1451742>.

14. Комаров А.В. Неправомерное завладение автомобилем или иным транспортным средством без цели хищения (угон): уголовно-правовые и криминологические аспекты : автореф. дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право» / А.В. Комаров. – М., 2008. – 28 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://sartraccs.ru/i.php?oper=read_file&filename=Disser/komarov.htm.

15. Сорокун Н.С. Неправомерное завладение автомобилем или иным транспортным средством: криминологические аспекты противодействия : автореф. дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право» / Н.С. Сорокун. – Ростов-на-Дону, 2009. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dissercat.com/content/nepravomernoe-zavladenie-avtomobilem-ili-inym-transportnym-sredstvom>.

16. Карась О.В. Адміністративно-правовий режим реєстрації транспортних засобів як чинник протидії їх незаконному обігу : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / О.В. Карась. – О., 2010. – 18 с.

17. Карабанов Д.О. Тактичні операції при розслідуванні незаконного заволодіння автотранспортними засобами : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / Д.О. Карабанов. – К., 2011. – 21 с.

18. Ковбаса В.М. Тактичне забезпечення розслідування незаконних заволодінь транспортними засобами, вчинених злочинними угрупованнями : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 / В.М. Ковбаса. – Дніпропетровськ, 2012. – 237 с.

19. Перкін В.І. Організація і проведення тактичних операцій при розкритті та розслідуванні вбивств, поєднаних із заволодінням матеріальними цінностями : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза» / В.І. Перкін. – К., 2003. – 18 с.

20. Петров С.Є. Розслідування незаконного заволодіння автотранспортними засобами : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / С.Є. Петров. – К., 2010. – 19 с.

21. Скрипа Є.В. Кримінально-процесуальне доказування злочинів, пов'язаних з незаконною легалізацією автотранспорту : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / Є.В. Скрипа. – К., 2010. – 20 с.
22. Берестнев М.А. Методика расследования разбойных нападений на автодорогах вне населенных пунктов, совершаемых организованными преступными группами : автореф. дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Уголовный процесс; криминалистика и судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность» / М.А. Берестнев. – Краснодар, 2010. – 28 с.
23. Ломакина Н.Г. Криминалистические аспекты поддержания государственного обвинения по делам о неправомерном завладении автомобилем или иным транспортным средством без цели хищения (угон) : автореф. дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Уголовный процесс; криминалистика и судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность» / Н.Г. Ломакина. – Владимир, 2008. – 22 с.
24. Брисковська О.М. Розкриття підрозділами карного розшуку злочинів, пов'язаних з незаконним заволодінням автотранспортними засобами : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / О.М. Брисковська. – К., 2012. – 19 с.
25. Гапчик В.О. Протидія незаконним заволодінням транспортними засобами можливостями оперативно-розшукової діяльності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / В.О. Гапчик. – Львів, 2014. – 20 с.
26. Мицак Б.Ф. Попередження та розкриття незаконного заволодіння транспортними засобами : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / Б.Ф. Мицак. – Львів, 2010. – 16 с.
27. Мороз О.О. Організація та тактика боротьби з крадіжками і угонами автотранспорту : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 21.07.04 / О.О. Мороз. – Х., 1998. – 255 с.
28. Попова Н.О. Взаємодія слідчих та оперативних підрозділів у протидії незаконним заволодінням автотранспортом : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / Н.О. Попова. – К., 2014. – 21 с.
29. Стрельченко Д.В. Основи виявлення та розслідування незаконного заволодіння транспортними засобами, вчиненого організованими злочинними групами : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза» / Д.В. Стрельченко. – О., 2008. – 20 с.
30. Христов О.Л. Організація і тактика попередження та розкриття незаконних заволодінь транспортними засобами, поєднаних з насильством : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 / О.Л. Христов. – Дніпропетровськ, 2010. – 290 с.

